

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-03-08

Diarienummer 0054/23

Handläggare

Dan Folkesson

Telefon: 031-36 86 577

E-post: dan.folkesson@intraservice.goteborg.se

Remissvar - Motion av Elisabet Lann (KD) och Johanna Holmdahl (KD) om en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg

Förslag till beslut

I nämnden för Intraservice besluta:

Tillstyrk motion beträffande handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg

Sammanfattning

Den 2022-12-07 inlämnades en motion om en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg. I förslag föreslås att kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborgs Stad.

Remissen har skickats till nämnden för Intraservice med flera för ett yttrande och svaret ska vara stadsledningskontoret till handa senast 2023-05-05.

När färre ska försörja fler måste vi hitta nya sätt att arbeta och leverera våra välfärdstjänster. För att kunna finansiera omställning som bland annat berör digitalisering, införandet av välfärdsteknik, omformning av välfärdstjänsternas omfattning och att säkerställa kompetensförsörjning bör kommunstyrelsen därför överväga om investeringsbudgetering kan vara ett instrument för att skapa möjligheterna att finansiera nya lösningar som gör det möjligt för Göteborgs Stad att vara en hållbar stad över tid.

Förvaltningens bedömning är att förslaget bör tillstyrkas då i en stor organisation som Göteborg Stad är det viktiga med en stark styrning och samordning för att undvika suboptimeringar. En gemensam handlingsplan bör samordnas med redan befintliga program, planer och aktiviteter som pågår i staden som t.ex. "Göteborgs Stads plan för digitalisering 2023-2026" (se bilaga 5) och respektive förvaltningar och bolags verksamhetsutvecklings-planer för ta till vara stadens fulla potential.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En åldrande befolkning där färre personer ska försörja fler har ekonomiska konsekvenser för Göteborg och kommunen Göteborgs stad. Motionen beskriver några av de utmaningar som Göteborg och Göteborgs Stad står inför.

Kompetensförsörjningen som är en stor del, beskrivs också tydligt i Sveriges kommuner och regioners rapport, ”SKR - Ekonomirapporten december 2022” under kapitel 2 (se bilaga 2).

Stadsledningskontoret beskriver i sin rapport ”Göteborgs Stads långsiktiga ekonomiska förutsättningar 2022-2040” att konsekvenserna för Göteborg är något lindrigare än rikets genomsnitt men trots allt en stor utmaning för staden. Stadsledningskontoret pekar ut digitalisering och välfärdsteknik som en av tre möjliga åtgärder för att möta de ekonomiska utmaningarna under kapitel 7.3 Digitalisering (se bilaga 3).

Vikten av den digitala infrastrukturen och digitala tjänster är helt avgörande för att vi ska klara av vårt välfärdsuppdrag och visade sig tydlig under pandemi med Covid. Därför bör i vissa fall den digitala infrastrukturen och tjänsterna likställas med den fysiska infrastrukturen och tjänsterna. Staden bör börja att använda sin investeringsbudget för en omställning till en hållbar stad. Detta beskrivs också i forskningsgruppen för Digital förvaltning, Göteborgs universitets rapport ”Den kommunala investeringsbudgeten som instrument för ändamålsenlig digitalisering” från 2020 (se bilaga 4).

I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 7 maj 2020 (dnr 0437/20) sidan 8 refereras till rapporten sid 5 ff. Där anges att ”Decentraliseringen av mandat till förvaltningar leder till svårigheter att koordinera och säkerställa verksamhetsövergripande nytta.

Underutnyttjandet av koncernstyrning och avsaknad av övergripande portföljstyrning leder till suboptimering och bristande ändamålsenlighet. Konsekvensen blir extra tydlig i användningen av redovisningstekniska metoder och förhållningssätt som underminerar långsiktig nytta och effekt av den digitala teknologin. Detta suboptimerar kommunernas strävan efter digital mognad (det vill säga förmågan att tillgodogöra sig nyttorna med digitalisering). Här blir den kommunala investeringsbudgeten särskilt intressant som fel-/underutnyttjat styrmedel för en ändamålsenlig digitalisering.”

Rapportförfattarna menar också på sidan 2 att ”Den kommunala investeringsbudgeten är ett viktigt instrument för att säkerställa kommunens roll som en långsiktig leverantör av välfärd. Enligt tidigare observationer lyser digitala element med sin frånvaro i kommunala investeringsbudgetar, och kostnader för digitalisering hanteras i löpande drift i stället för genom investering. Detta skapar negativa konsekvenser för ändamålsenlig digitalisering, där nyttor relaterade till nyttjandet av digitalisering uteblir.”

Kommunstyrelsen bör därför överväga om investeringsbudgetering kan vara ett instrument för att skapa möjligheterna att finansiera nya lösningar som gör det möjligt för Göteborgs Stad att vara en hållbar stad över tid.

Utifrån ovanstående, är det därför viktigt att utveckla hållbara strategier för att möta dessa utmaningar och säkerställa en hög livskvalitet för alla invånare i staden. En samordning och gemensam handlingsplan bör ha en positiv påverkan på hur Göteborgs Stad kan möta de demografiska utmaningarna ur ett ekonomiskt perspektiv.

Bedömning ur ekologisk dimension

En åldrande befolkning där färre personer ska försörja fler har ekologiska konsekvenser för Göteborg och kommunen Göteborgs stad.

Ändrade konsumtionsmönster, ökad resursanvändning inom äldreomsorgen, ökade behov av transporter och nya behov av boenden är några områden som med största sannolikhet kommer att påverka oss ur det ekologiska perspektivet.

Därför är det viktigt att när nya lösningar tas fram, att dess nettoeffekter inte har ett negativt påverkan på klimat och miljö.

I "Göteborg stads miljö och klimatprogram 2021-2030" (*se bilaga 6*) kan läsas "För alla strategier är innovation, digitalisering, kommunikation och samverkan centrala möjliggörare för att lyckas (*se sid. 30*)" vilket tydligt innefattar digitalisering och välfärdsteknik enligt motionens förslag.

Utifrån ovanstående, är det därför viktigt att utveckla hållbara strategier för att möta dessa utmaningar och säkerställa en hög livskvalitet för alla invånare i staden. En samordning och gemensam handlingsplan bör ha en positiv påverkan på hur Göteborgs Stad kan möta de demografiska utmaningarna ur ett ekologiskt perspektiv.

Bedömning ur social dimension

En åldrande befolkning där färre personer ska försörja fler ha sociala konsekvenser för Göteborg och kommunen Göteborgs stad.

Risker kring ökad social isolering, ökad efterfrågan av sociala tjänster och högre krav på äldreomsorgen, särskilt när det gäller att erbjuda personcentrerad vård och att anpassa sig efter individuella behov är några områden som ofta pekas ut inom det sociala perspektivet.

För staden och förmågan att kunna leverera välfärdstjänster beskriver både motionsförfattarna kompetensförsörjningen som en stor utmaning vilket också förstärks av Sveriges kommuner och regioners rapport "SKR - Välfärdens kompetensförsörjning" (*se bilaga 7*).

Då färre ska försörja fler, innebär det att nya välfärdstjänster och arbetssätt måste utvecklas och vi kan inte fortsätta enligt nuvarande leverans, även om vi haft ekonomiska förutsättningar för det. Detta innebär att innovation och verksamhetsutveckling är en nyckelfaktor för att lösa de demografiska utmaningarna i alla tre hållbarhetsperspektiven. Vilket leder till att det är angeläget att nedanstående beskrivna mål i "Göteborgs Stads innovationsprogram 2018-2023" (*se bilaga 8, sid 9*) uppnås.

Mål

1. Göteborgs Stad har ett strukturerat arbete för att driva innovation som säkerställer effekt och nytta i våra verksamheter utifrån gemensamma prioriteringar.
2. Medarbetare i Göteborgs Stads förvaltningar och bolag har goda förutsättningar att vara innovativa och utveckla verksamheten.
3. Göteborg ska vara erkänd som innovationsledande stad.

Risker kring ökad social isolering är handlar inte bara om de fysiska utan även om ett digitalt utanförskap. Internetstiftelsen beskriver det i sin rapport "Svenskarna och internet 2022" (*se bilaga 9, sid 40*). "Begränsningarna i internetanvändandet skiljer sig mellan

äldre och yngre. Kortfattat begränsas äldre främst av tekniken och yngre av att skydda sin personliga integritet. Äldre begränsas också mer än yngre av att de känner sig otrygga på nätet, samt av kostnadsskäl; vanligast är att de inte har råd med en smartmobil”. Därför är det viktigt att vi vid utvecklingen skapar en service som är till för alla.

Utifrån ovanstående, är det därför viktigt att utveckla hållbara strategier för att möta dessa utmaningar och säkerställa en hög livskvalitet för alla invånare i staden. En samordning och gemensam handlingsplan bör ha en positiv påverkan på hur Göteborgs Stad kan möta de demografiska utmaningarna ur ett socialt perspektiv.

Samverkan

Ärendet samverkas med fackliga parter i förvaltningssamverkansgruppen 2023-03-23.

Bilagor

1. Motion om en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg.docx (H 2022 nr 249)
2. SKR - Ekonomirapporten december 2022.pdf
3. Göteborgs Stads långsiktiga ekonomiska förutsättningar 2022-2040.pdf
4. Den kommunala investeringsbudgeten som instrument för ändamålsenlig digitalisering.pdf
5. Göteborgs Stads plan för digitalisering 2023-2026.pdf
6. Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030.pdf
7. SKR - Valfärdens kompetensförsörjning.pdf
8. Göteborgs Stads innovationsprogram 2018-2023.pdf
9. Svenskarna och internet 2022.pdf
10. Nämnden för Intraservice 230321 - Information om remissvar på motion om handlingsplan för de demografiska utmaningarna

Skickas till

Stadsledningskontoret

Ärendet

Detta ärende är ett remissyttrande till kommunstyrelsen, från nämnden för Intraservice angående motionen (H 2022 nr 249) kring att det bör finnas en gemensam handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg.

Nämndens remissvar ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2023-05-05.

Beskrivning av ärendet

Den 2022-12-07 inlämnades en motion av Elisabet Lann (KD) och Johanna Holmdahl (KD) om en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborg, H 2022 nr 249.

På grund av den demografiska utveckling där vi har en ökande åldrande befolkning och färre som ska försörja fler så uppstår en rad utmaningar. Motionen beskriver några de utmaningar som Göteborgs Stad står inför i sitt välfärdsuppdrag med ett konkret förslag att kommunfullmäktige ska besluta att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborgs Stad.

Stadsledningskontoret har valt att skicka motionen på remiss till förskolenämnden, grundskolenämnden, nämnden för funktionsstöd, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, nämnden för Intraservice, exploateringsnämnden samt socialnämnderna Sydvest och Nordost för yttrande.

Svaret ska vara stadsledningskontoret till handa senast 2023-05-05. Yttrandet ska vara nämnd-/styrelsebehandlat och tydligt uttrycka om nämnden/styrelsen tillstyrker, avstyrker eller inte tar ställning till förslagen.

Remissvaret ska innehålla en kort sammanfattning av synpunkter och bedömningar, samt en bedömning ur dimensionerna ekonomisk, ekologisk och social.

Intraservice har fullgjort remisskraven i detta ärende med en sammanfattning, en bedömning och en bedömning under respektive hållbarhetsdimension.

Förvaltningens bedömning

I en stor organisation som Göteborgs Stad är det viktigt med en stark styrning för att kunna fungera som en organisation. Det finns annars risk att en decentralisera styrning och utveckling uppstår som leder till suboptimering där vi inte kan ta nyttja fördelarna och styrkorna med vår storlek när vi ska leverera välfärd till boende, besökare och näringsliv.

Det därför viktigt att samordna och utveckla hållbara strategier för att möta dessa utmaningar och säkerställa en hög livskvalitet för alla invånare i staden. En samordning och gemensam handlingsplan bör ha en positiv påverkan på hur Göteborgs Stad kan möta de demografiska utmaningarna.

När färre ska försörja fler måste vi hitta nya sätt att arbeta och leverera våra välfärdstjänster. För att kunna finansiera omställning som bland annat berör digitalisering, införandet av välfärdsteknik, omformning av välfärdstjänsternas omfattning och att säkerställa kompetensförsörjning bör kommunstyrelsen därför överväga om investeringsbudgetering kan vara ett instrument för att skapa möjligheterna

att finansiera nya lösningar som gör det möjligt för Göteborgs Stad att vara en hållbar stad över tid.

Intraservice som en av stadens internleverantörer och leverantör av gemensamma tjänster, digital infrastruktur och med ett kompetenscenter för digitalisering kan stötta stadens verksamheter i denna utmaning då till exempel digitalisering och digital infrastruktur är utpekade strategier.

Utifrån ovanstående beskrivningar och bedömningar under de tre hållbarhetsdimensionerna är förvaltningens samlade bedömning att förslaget om att kommunfullmäktige föreslås att besluta att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att möta de demografiska utmaningarna i Göteborgs Stad bör tillstyrkas.

Detta ligger också i linje med uppdraget som stadsledningskontoret har i att stödja kommunstyrelsen i uppdraget att leda, samordna och följa upp Göteborgs Stads verksamheter och ekonomi samt kommunens strategiska planering.

En gemensam handlingsplan bör samordnas med redan befintliga program, planer och aktiviteter som pågår i staden som t.ex. "Göteborgs Stads plan för digitalisering 2023-2026" (*se bilaga 5*) och respektive förvaltningar och bolags verksamhetsutvecklingsplaner för uppnå full effektivt.

Dan Folkesson

Stina Hall Hellqvist

Chief Digital Officer

Biträdande direktör
Avdelningschef för styrning och stöd
Avdelningschef för Uppdrag